

عنوان مقاله:

بررسی جایگاه لذت با تکیه بر حکمت صدرا و سودگرایی بنتام

محل انتشار:

فصلنامه پژوهشهای فلسفی کلامی، دوره 16، شماره 4 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

اعظم ایرجی نیا - استادیار گروه فلسفه و کلام دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

این نوشتار در پی آن است تا با ارائه تبیینی از لذت، کمال و هویت انسان در حکمت صدرا و بیان سودگرایی عمل محور بنتام که ارزشمندی فعل را مبتنی بر لذت آن می داند و تبیین معیارهای هفت گانه او و نقد آنها نشان دهد در حکمت صدرايي وجود کمال بر وجود لذت برآمده از کمال تقدم دارد. انگیزه انسان عادی در انجام فعل ابتدا رسیدن به لذت، سپس نایل شدن به خودکمال است؛ بنابراین در این حالت، لذت به لحاظ وجودی موخر از کمال است و به لحاظ انگیزه فاعل شناسا می تواند مقدم بر رسیدن و نزدیک شدن به کمال باشد. البته از دیدگاه برخی پیروان حکمت صدرا، اولیای الهی از لذت خود منقطع شده و رسیدن به کمال، برای آنها به لحاظ وجودی وهدف فاعل شناسا بر وجود و ادراک لذت تقدم دارد. بنابراین اولیای الهی خداوند را به خاطر ذات او عبادت می کنند و نه به خاطر لذت که موخر از کمال مطلق است. اما از دیدگاه بنتام تنها انگیزه افعال انسان را لذت تشکیل می دهد یعنی هم به لحاظ انگیزه فاعل شناسا و هم به لحاظ هستی لذت، لذت مقدم بر همه چیز است. و سرانجام دیدگاه مبتنی بر حکمت متعالیه برتر از دیدگاه سودگرایی بنتام است.

کلمات کلیدی:

لذت، کمال، سودگرایی، صدرالدین شیرازی، بنتام

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1482648>

